

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 57 0 Ps 087089 17 Rev
Banjaluka, 13.03.2018. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću koje sačinjavaju sudije ovog suda i to, Darko Osmić kao predsjednik vijeća, te Jadranka Stanišić i Rosa Obradović kao članovi vijeća, u pravnoj stvari tužilaca, Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.P. a.d. B., zastupan po Društvu za ... B.M. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.I.F. a.d. B., zastupani po Društvu za ... B.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom Z.F.a.d. B., zastupan po Društvu za ... Z.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom K.I. a.d. B., zastupan po Društvu za ... K.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom J.K.I. a.d. P., zastupan po Društvu za ... J.K.P. a.d. P., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom P.I.F. a.d. B., zastupan po Društvu za ... P.I. a.d. B., svi zastupani po punomoćniku, M.P., advokatu iz B. i Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom I.N.F. a.d. B.1 zastupan po Društvu za ... I.N. a.d. B.1, protiv tuženih, RS - VLADE RS, zastupane po Pravobranilaštvu RS sjedište zamjenika Banjaluka, IRS RS B., BD BiH, zastupanog po Pravobraniteljstvu BD BiH, radi neosnovanog obogaćenja, vrijednost spora 60.740.010, 00 KM, odlučujući o reviziji tužilaca, Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.P. a.d. B., zastupan po Društvu za ... B.M. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.I.F. a.d. B., zastupan po Društvu za ... B.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom Z.F. a.d. B., zastupan po Društvu za ... Z.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom K.I. a.d. B., zastupan po Društvu za ... K.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom J.K.I. a.d. P., zastupan po Društvu za ... J.K.P. a.d. P., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom P.I.F. a.d. B., zastupan po Društvu za ... P.I. a.d. B., svi zastupani po punomoćniku, M.P., advokatu iz B. protiv presude Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 087089 16 Pž od 11.04.2017. godine, na sjednici održanoj dana 13.03.2018. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Okružnog privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 087089 10 Ps od 21.07.2016. godine odbijen je zahtjev tužilaca, da im tuženi solidarno isplate iznos od 60.740.010,00 KM sa zateznom kamatom od podnošenja tužbe do konačne isplate i to:

- Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom B.P. a.d. B. iznos od 6.443.885,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
- Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom B.I.F. a.d. B. iznos od 2.335.502,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;

- Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom Z.F.a.d. B. iznos od 7.358.907,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
 - Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom K.I. a.d. B. iznos od 22.638.083,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
 - Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom J.K.I. a.d. P. iznos od 7.479.822,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
 - Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom P.I.F. a.d. B. iznos od 4.035.213,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
 - Zatvorenom investicionom fondu sa javnom ponudom I.N.F. a.d. B. iznos od 10.448.598,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom u skladu sa Zakonom o visini stope zatezne kamate, računajući od podnošenja tužbe do konačne isplate;
- Istom presudom, obavezani su tužioci da tuženim, Republici Srpskoj – Vladi RS i BD BiH naknade troškove parničnog postupka u iznosu od 48.136,48 KM, od čega, Republici Srpskoj – Vladi Republike Srpske 28.000,00 KM, a BD BiH 20.136,48 KM.

Drugostepenom presudom Višeg privrednog suda u Banjaluci broj 57 0 Ps 087089 16 Pž od 11.04.2017. godine žalba tužilaca, Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.P. a.d. B. zastupan po Društvu za ... B.M. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.I.F. a.d. B. zastupani po Društvu za ... B.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom Z.F. a.d. B. zastupan po Društvu za ... Z.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom K.I. a.d. B. zastupan po Društvu za ... K.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom J.K.I. a.d. P. zastupan po Društvu za ... J.K.P. a.d. P., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom P.I.F. a.d. B. zastupan po Društvu za ... P.I. a.d. B. je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tužioci, Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.P. a.d. B. zastupan po Društvu za ... B.M. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom B.I.F. a.d. B. zastupani po Društvu za ... B.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom Z.F. a.d. B. zastupan po Društvu za ... Z.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom K.I. a.d. B. zastupan po Društvu za ... K.I. a.d. B., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom J.K.I. a.d. P. zastupan po Društvu za ... J.K.P. a.d. P., Zatvoreni investicioni fond sa javnom ponudom P.I.F. a.d. B. zastupan po Društvu za ... P.I. a.d. B., revizijom pobijaju drugostepenu presudu, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom, da se pobijana presuda preinači i udovolji zahtjevu ovih tužilaca ili ukine i predmet vrati na ponovno suđenje.

U odgovoru na reviziju, tužena, RS je predložila da se revizija odbije.

U odgovoru na reviziju tužena, IRB je predložila da se revizija dobije.

U odgovoru na reviziju, tuženi, BD BiH je predložio da se revizija odbije.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora u ovoj pravnoj stvari je zahtjev tužilaca koji je u cjelosti odbijen prvostepenom presudom.

Po provedenom postupku prvostepeni sud je utvrdio: da je Direkcija za ... RS dopisom broj 841-01/01 od 14.03.2001. godine obavijestila tužioce kao privatizacione investicione fondove da mogu svoje vaučere ulagati prilikom procesa privatizacije preduzeća koja se nalaze na prostoru BD BiH, na način pblžiše opisan u tom obavještenju; da iz navedenog dopisa takođe proizilazi, da postoji zahtjev Supervizora za BDBiH da se određena preduzeća proglase strateškim i da učešće u njihovom kapitalu po osnovu vaučera i sertifikata ne može biti veće od 33%, kao i da, nije došlo do dogovora između Direkcija za ... RS i Supervizora za BDBiH oko procenta učešća u kapitalu preduzeća na području BDBiH po osnovu vaučera, jer da Direkcija za ... RS insistira na učešću od 55%; da su tužioci, kao privatizacioni investicioni fondovi, prihvatili da učestvuju u postupku privatizacije preduzeća na područji BD BiH, na način, da su ulaganjem vaučera i sertifikata sticali određen procenat kapitala u tim preduzećima; da je postupak privatizacije preduzeća na područji BD BiH provela Direkcija za ... RS, te nakon što su tužiocu uložili svoje vaučere u preduzeća u BD BiH, od Direkcije za privatizaciju Repubulike Srpske su dobili potvrdu o rezultatima vaučer ponude za lica i fondove, iz kojih proizilaze podaci o broju akcija; da je taj postupak privatizacije proveden zaključno sa 2001. godinom u skladu sa propisima Republike Srpske; da su, prema potvrdama Direkcija za ... RS, tužioci po osnovu uložених vaučera ostvarili učešće sa 55 % u kapitalu privatizovanih preduzeća; da su potvrde Direkcija za ... RS knjižene u evidenciji tužilaca i da su predstavljale osnov za utvrđivanje osnovnog kapitala fondova i upis tužilaca kao pravnih lica u sudski registar; da je u toku postupak privatizacije preduzeća na području BD BiH, nalogom Supervizora BD BiH od 19.09.2001. godine (koji se naslanja na naloge Supervizora o privatizaciji od, 04.12.1997. godine, 26. juna 1999. godine i 14.08.2001. godine) zabranjena privatizacija u BD BiH, osim uz odobrenje Supervizora i na način pblžiše opisan u tom nalogu; da je nalogom Supervizora o korištenju vaučera i sertifikata u procesu privatizacije u BD BiH i osnivanju Manjinskog dioničarskog fonda BD od 26.06.2002. godine, a koji nalog je naslonjen na nalog od 19.09.2001. godine, formiran Manjinski dioničarski fond BD sa ulogom da upravlja i kontroliše proces privatizacije preduzeća na području BD BiH, na način pblžiše opisan u tom nalogu, s tim da ovaj fond ima ovlaštenje da srazmjerno smanjuje svako pojedinačno potraživanje, tako da ukupni vaučeri i sertifikati (koji se koriste putem ulaganja) u bilo kom preduzeću koje se privatizuje, ne predstavlja više od 33 % ukupog kapitala preduzeća; da je na osnovu ovog naloga Supervizora BD BiH od 26.06.2002. godine, Manjinski dioničarski fond izvršio smanjenje učešća tužilaca u kapitalu privatizovanih preduzeća na području BD BiH putem vaučera sa 55 % na 33 % i o tome izdao potvrde, zaključno sa 2005. godinom; da tužioci nisu isticali prigovore u postupku smanjenja njihovog učešća u kapitalu privatizovanih preduzeća na području BD BiH putem vaučera sa 55 % na 33 %, niti su pobijali potvrde Manjinskog dioničarskog fonda, kojim im je smanjeno učešće u kapitalu preduzeća sa 55 % na 33 %; da su 24.06.2010. godine, tužioci podnijeli tužbu prvostepenom sudu, tražeći da se tuženi obavežu da im, po osnovu stečenog bez osnova ili pak naknade štete, isplate razliku učešća u kapitalu preduzeća između 55 % i 33 %, shodno nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke, Ljubinke Berić Risojević, izražene u nominalnim iznosima, na osnovu kojeg nalaza su tužioci precizirali zahtjev u podnesku od 05.10.2015. g.

Temeljem ovakvog činjeničnog utvrđenja prvostepeni sud je zaključio, da zahtjev tužilaca nije osnovan, pa je stoga sudio tako, što je donio odluku kao u izreci prvostepene presude.

Iz razloga odluke prvostepenog suda proizilazi, da kako tužioci nisu pobijali postupak privatizacije preduzeća na području BD BiH, shodno potvrdama koje je izdao Manjinski dioničarski fond BD, da je zahtjev tužilaca po osnovu stečenog bez osnova, u smislu odredaba člana 210. i 219 Zakona o obligacionim odnosima, neosnovan.

Ovo tim prije, što tužioci, kako nalazi prvostepeni sud, nisu dokazali da je na strani tuženih došlo do obogaćenja, kao uslova za uspjeh u parnici povodom stečenog bez osnova, u smislu odredaba člana 210. i 219 Zakona o obligacionim odnosima.

Cijeneći zahtjev tužilaca s aspekta zahtjeva za naknadu pričinjene štete, u smislu odredaba člana 154. i 155. Zakona o obligacionim odnosima, prvostepeni sud je zaključio, da slijedom datih razloga zahtjev tužilaca nije osnovan ni s aspekta naknade štete, jer da u postupanju tuženih nema protivpravnog postupanja.

Drugostepeni sud je prihvatio činjenična utvrđenja i zaključak prvostepenog suda, pa je stoga sudio tako što je donio odluku kao u izreci drugostepene presude.

Odluke nižestepeni sudova su pravilne.

Naime, za uspjeh u parnici povodom zahtjeva po osnovu stečenog bez osnova, u smislu odredaba člana 210. i 219 Zakona o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ", br. 29/78, 39/85, 45/89, 57/89, "Službeni glasnik Republike Srpske", br. 17/93, 3/96 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO), tužilac je u obavezi, shodno odredbama člana 7. i 123. Zakona o parničnom postupku ("Sl. glasnik RS", br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu ZPP), da dokaže, da je jedan dio njegove imovine prešao na bilo koji način u imovinu tuženog, a da taj prelaz nema svoj osnov u nekom pravnom poslu ili u zakonu (član 210), odnosno, da je tuženi imao koristi od upotrebe tužiočeve stvari (član 219).

Kada se ima u vidu: da je nalogom Supervizora o korištenju vaučera i certifikata u procesu privatizacije u BD BiH i osnovanju Manjinskog dioničarskog fonda BD od 26.06.2002. godine, osnovan Manjinski dioničarski fond BD sa ovlaštenjima da upravlja i vrši kontrolu u procesu privatizacije preduzeća na području BD BiH, izvršene putem vaučera i certifikata, na način, da Fond srazmjerno smanjuje svako pojedinačno potraživanje, tako da ukupni vaučeri i certifikati koji se koriste (putem ulaganja) u bilo kojem preduzeću koje se privatizuje ne predstavlja više od 33 % ukupnog kapitala preduzeća; da je Manjinski dioničarski fond u tom pogledu izdao potvrde tužiocima, na način, da je njihovo učešće u kapitalu preduzeća privatizovanih na području BD BiH putem vaučera i certifikata samnjio sa 55 % na 33 %; da tužioci nisu prigovarali tom postupku privatizacije, odnosno tako donesenim potvrdama, kojima im je smanjeno učešće u kapitalu privatizovanih preduzeća putem vaučera i certifikata na 33 %, ovaj sud nalazi, da je pravilan zaključak nižestepeni sudova, da zahtjev tužilaca nije osnovan.

Naime, kako tužioci nisu pobijali postupak privatizacije preduzeća na području BD BiH, shodno potvrdama koje je izdao Manjinski dioničarski fond BD, kojima im je smanjeno učešće u kapitalu privatizovanih preduzeća putem vaučera i certifikata sa 55% na 33 %, ima se uzeti da su se sa tim saglasili.

Kraj činjenice, da smanjenjem učešća u kapitalu preduzeća po osnovu vaučera i certifikata, sa 55% na 33%, nije došlo do obogaćenja tuženih, već samo do smanjenja učešća tužilaca u kapitalu preduzeća sa 55% na 33%, to tužioci nisu dokazali da je na strani tuženih došlo do obogaćenja, tako što je dio njihove imovine prešao u imovinu tuženih bez pravnog osnova, u smislu odredaba člana 210. ZOO, odnosno, tako što su tuženi upotrebom tužiočevih stvari ostvarili koristi, u smislu odredaba člana 219. ZOO.

Stoga je pravilan zaključak nižestepeni sudova, da se zahtjev tužilaca po osnovu stečenog bez osnova, u smislu odredaba člana 210. i 219. ZOO, ukazuje neosnovanim.

Prihvatajući u svemu razloge nižestepeni sudova, da kod prednjeg stanja stvari, u radnjama tuženih nema protivpravnog postupanja, takođe je pravilan zaključak nižestepeni

suda, da tužioci u odnosu na tužene ne mogu s uspjehom isticati ni zahtjev za naknadu štete, u smislu odredaba člana 154. i 155. ZOO.

Slijedom datih razloga, neosnovano se revizijom ukazuje, da drugostepeni sud nije dao razloge u pogledu odlučnih činjenica, odnosno da je povrijedio odredbe člana 8. i član 191. ZPP. Kada se ima u vidu, da tužioci nisu pobijali postupak privatizacije preduzeća na području BD BiH, shodno potvrdama koje je izdao Manjinski dioničarski fond BD, kojima im je smanjeno učešće u kapitalu privatizovanih preduzeća putem vaučera i certifikata sa 55% na 33 %, zbog čega se ima uzeti da su se tužioci sa tim saglasili, takođe je pravilan zaključak nižestepeni sudova, da se tužioci više ne mogu pozivati na nepravilnost tog postupka i odluka, odnosno potvrda donesenih u tom postupku.

Stoga su bez uticaja na drugačiji zaključak suda, revizijoni prigovori tužilaca, da isti nisu imali pravo na pravni lijek protiv odluka donesenih na osnovu naloga Supervizora za BDBiH, kojima im je smanjeno učešće u kapitalu preduzeća sa 55 % na 33 %, jer je takav prigovor tužilaca imao mjesta samo u tom postupku, u kojem su ishodne odluke, odnosno potvrde na osnovu kojih im je smanjeno učešće u kapitalu preduzeća, a ne u ovom postupku.

Ovo tim prije, što u ovom postupku, sud nije ovlašten da ispituje zakonitost odluka donesenih na osnovu naloga Supervizora za BDBiH, odnosno potvrda Manjinskog dioničarskog fonda, kojim je tužiocima smanjeno učešće u kapitalu preduzeća sa 55 % na 33 %, bez obzira što tužioci ističu da nisu imali pravo na pravni lijek.

Kod takvog stanja stvari, revizijom se neosnovano ukazuje, da su odlukama nižestepeni sudova povrijeđena prava tužilaca proklamovana Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Na zakonitost odluka nižestepeni sudova ne utiču ni revizijoni prigovori, da je Direkcija za ... RS ponudila tužiocima učešće u privatizaciji preduzeća u BD BiH putem vaučera sa 55% učešća u kapitalu i da su tužioci tu ponudu prihvatili, jer iz dopisa Direkcija za ... RS broj 841-01/01 od 14.03.2001. godine, jasno proizilazi, da ista obavještava tužioce kao privatizacione investicione fondove da mogu svoje vaučere ulagati prilikom procesa privatizacije preduzeća u BD BiH, ali da postoji zahtjev Supervizora za BDBiH da se određena preduzeća proglašavaju strateškim i da učešće u njihovom kapitalu po osnovu vaučera i sertifikata ne može biti veće od 33%, te da, nije došlo do dogovora između Direkcije za ... RS i Supervizora za BDBiH, obzirom da Direkcija za ... RS insistira na učešću od 55%.

Drugim riječima, nije tačno, da je Direkcija za ... RS ponudila tužiocima učešće u privatizaciji preduzeća u BD BiH putem vaučera sa 55% učešća u kapitalu i da su tužioci to prihvatili, zbog čega se revizijom neosnovano ukazuje, da je prihvatanjem takve ponude, došlo do sklapanja ugovora o kupoprodaju, u smislu odredaba člana 454. ZOO, pod tim uslovima.

Stoga je neosnovano pozivanje tužilaca na zaštitu od evikcije, u smislu odredaba člana 508. ZOO, jer da im je Manjinski dioničarski fonda smanjio učešće u kapitalu preduzeća sa 55% na 33%.

Kako se Bečka konvencija o međunarodnoj prodaji robe („Službeni glasnik SFRJ“ – Međunarodni ugovori br.10/01 -1984) ne odnosi na vredonosne papire, takođe se neosnovano revidenti pozivaju na istu.

Pozivanje revidenta na Protokol od 06.08.2003. godine, kojim je Direkcija za ... RS dala saglasnost na odluke o umanjenju učešća tužilaca u postupku privatizacije preduzeća i prenijela na Manjinski dioničarski fonda sve podatke iz postupka privatizacije, bez uticaja je na drugačiji zaključak suda, jer se postupak privatizacije državnog kapitala u preduzećima BD BiH, odvija prema zakonodavstvu BD BiH i na osnovu obavezujućih naloga Supervizora za BD BiH koji imaju snagu zakona i direktno se primjenjuju.

Slijedom prednjeg, ovaj sud nalazi da se revizijom tužilaca ne dovodi u pitanje zakonitost i pravilnost odluke drugostepenog suda, a kako ista nije zahvaćena nedostacima na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo je primjenom člana 248. ZPP, donijeti odluku kao u izreci ove presude.

Predsjednik vijeća
Darko Osmić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić